

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Virtute Ac Sacramento Pœnitentiæ Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio XXIV. Argumentum. Agitur de necessaria numerica specificatione culparum. Præmittitur artis Arithmeticæ, ac numerorum origo, usus, & utilitas; ac eorum à primo usque ad Decimum laudes, atque ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94661](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94661)

cujuscunque, non habentis obligationem praesentem ea die confitendi, ac communicandi; quod si accedant in die magni concursus poenitentes, facturi longas Confessiones, debet Confessarius eos licentiaré, ad tempusque magis commodum remittere; ne injuria irrogetur Sacramento, ut bene advertit Cardenas *Cristi Theolog. Dissert. 38. cap. 1. & 2.* qui subinde *cap. 3.* ait, damnatam propositionem comprehendere etiam asserentes, posse dimidiari Confessionem, ubi timor sit, quod poenitens non amplius redeat, vel quod ab aliis notetur, si non communicet; his enim respectibus non obstantibus, integritas est in Confessione servanda; quod potent Parochi, alique Confessarii, in magnis festivitatis Confessiones confluentium populorum excipientes.

DECISIO XXIV.

ARGUMENTUM.

Agitur de necessaria numerica specificatione culparum. Præmittitur artis Arithmeticae, ac numerorum origo, usus, & utilitas; ac eorumdem à primo usque ad Decimum laudes, atque excellentiae tum Sacris, tum Profanis eruditionibus; quas inter habetur Regula cognoscendi Anni Bisextilis, & Aurei Numeri rependi. Traditur, quando opus sit exprimere numerum certum malorum actuum tam interiorum, quam exteriorum, & quando sufficiat incertum cum particula *Circiter, Plus, Minusve?* Meretricis, ac habituati peccatores quomodo confiteantur? Concluditur peccata dubia semper esse confitenda.

SUMMARIUM.

- 1 *Arithmetica unde dicta?*
- 2 *Numeri Etymologia, & quis Artis numerandi Auctor?*
- 3 *Numerorum liber cur sic à Moyse vocatus?*
- 4 *Arithmetica necessitas, ac utilitas.*
- 5 *Numeri definitio. Et qui numeri Græcorum, & Hebraeorum?*
- 6 *Anni Bisextilis cognoscendi Regula.*
- 7 *Numerorum genera quatuor.*
- 8 *Numeri primi excellentia, & aliorum usque ad Decimum.*
- 9 *Octavarum in Officio Divino quatuor differentia.*
- 10 *Aureus numerus quid sit? Quomodo reperietur?*
- 11 *Numerus omnium peccatorum in Confessione explicandus.*
- 12 *Interni actus mali quomodo sint plura numero peccata?*
- 13 *Actiones peccaminose complete in se sunt plura numero peccata, etsi connexa, & ex eadem voluntate peccati.*
- 14 *Actiones male, etsi plures, quando sint unum tantum numero peccatum?*
- 15 *Confessarius in peccato, audiens plurimum Confessiones, plura committit peccata.*
- 16 *Circiter, plusve minus, quando suppleant verum numerum culparum?*

17 *Arbitrium boni viri quomodo regulandum circa clausulam Circiter.*

18 *Dubia peccata an confitenda?*

Prima itaque conditio integræ Confessionis Sacramentalis est, ut omnia peccata manifestentur per poenitentem quò ad eorum numerum. Ad ornatum hujus conditionis ne pigeat Lectorem observare sequentes eruditiones circa numerum, atque numericam; quam Philosophi Arithmeticam appellant; eò quia numerus à Græcis *Arithmos* vocatur, ut ait Tholosanus in *Syntaxi artis mirab. lib. 1. cap. 1.* Numerus secundum aliquos trahit etymologiam à *nummis*, cum enim pecunia numeretur, ab illis, autumant, numerum esse sortitum nomen, ut notat P. Hieronymus Vitalius Clericus Regularis in suo eruditissimo, ac recentissimo *Lexico Mathematico. Verb. Numerus. num. 27.* Sed hoc non placet Hottomano *De Re Numaria cap. 6.* quem citat Vossius in *Etymol. Ling. Lat. Verb. Numeri*; siquidem antequam repetiretur pecunia numerata, & commercia rerum fierent per æs, & libram, ac pecunia daretur ad pondus; reperti erant numeri, & ars numerandi, cujus inventricem facit Minervam Titus Livius *lib. 7.* alii Palamedem, alii Deam Nummiam, ut refert Serra in tractatu de *Synonymis V. Numerus.* At hi omnes falluntur; nam Deus ipse artis numerandi fuit Auctor, qui creavit omnia in *Mensura, & Numero, & Pondere. Sup. 11. 21.* ut homines discerent justitiam commutativam, quæ præcipue consistit in tribus, in mensurando, in numerando, & in ponderando; deditque facultatem numerandi solis hominibus, teste Aristotele *Problem. sect. 30. qu. 5.* & hæc habuit originem à principio Mundi, ubi Deus cepit numerare dies ab uno usque ad septimum, dum Complevit Deus die septimo opus suum, quod fecerat, & requievit die septimo ab universo opere, quod paraverat. *Genes. 1. 2.* Hinc etiam Moyses quantum librum Pentateuchi, quem scripsit, vocavit librum Numerorum, eò quia in illo incipit à numeratione populi; & prosequitur numerare primogenitos, ac Levitas, nec non mansiones Hebræorum in deserto, ut observat Cornelius à Lapide in *Proem. ejusd. libri.* Igitur Numerorum inventio est antiquissima, & eorum usus pervetustus.

Ars numerandi necessaria est ad omnes scientias, & artes; ac omnibus personis, etiam rusticis, adeo ut qui nesciunt scribere numeros, numerent super digitis, ut scribit Chassanæus in *Catalogo Glor. Mundi part. 10. consid. 49.* idcirco Poetæ numerant pedes, ac syllabas in carminibus; Musici notas; Mathematici observant numeros in Geometria, & in Algebra; Astronomi in suis calculis stellarum; ac Medici in morbis curandis, attendentes diem quartam, septimam, ac quartam decimam, quod luculenter narrat idem P. Vitalius in *d. Lexico Mathematico. V. Algebra. & V. Numerus;* nec non Castellus in *Lexico Medico cod. Verb. Numerus:* Et nos diximus in Decisionibus de Sacrificio Missæ *Decif. 39. num. 29.* ubi dies Criticos, ad Decretorios declaravimus. Definitur autem Numerus, ut sit *Quantitas collecta ex unitatibus.* Serra de *Synonym. d. V. Numerus.* Sive quod sit *Collectio unitatum. d. Vitalius V. Numerus.* seu *Multitudo ex unitatibus numerantibus aggregata.* Tholos. in *Syn. d. lib. 15. cap. 1.* ubi advertit variam fuisse formam numerorum apud antiquos

secun-

secundum varietatem temporum, ac regionum; alii enim pro numeris faciebant notas, seu cifras, ut Arabes, & Egyptii; alii utebantur calculis, ac lapillis, ut Thraces, ac Scithæ; alii litteris Alphabeti, nempe Græci, ac Hebræi, qui etiam nunc hoc observant, scribentes pro uno, *Alpha, Aleph*, pro duobus, *Vita, Beth*, pro tribus *Gamma, Gimel*; & sic de cæteris, ut videre est apud Grethserum in *Grammat. Ling. Græc.* & apud Eminent. Cardin. Bellarminum in *Institut. Lingue Hebræicæ part. 1. cap. 1.* nec non apud eundem Tholosanum d. part. 15. cap. 2. ubi exemplificat utraque Alphabeti usque ad unum millionem. Hunc morem etiam Romani adhibebant, scribendi litteras pro numeris; quos postea receperunt, retentis paucis characteribus, qui adhuc sunt in usu, nempe V. pro quinque. X. pro decem. L. pro quinquaginta. C. pro centum. D. pro quingentis, M. pro mille, ut ostendit Calepinus, & alii Onomastici ad eandem Litteras Alphabeti.

Dividitur Numerus in parem, ac in imparem. Par numerus ille est, cujus partes divisæ remanent æquales; ut ex octo bis quatuor; ex quatuor bis duo; ex duobus bis unum; sunt enim semper pares. E contra ex undecim quinque cum dimidio, ex quinque duo cum dimidio, & sic de cæteris. Hic autem discat Lector regulam ad cognoscendum, an Annus sit Bisextilis; talis enim erit, si illum dividendo, ac subdividendo, numeri remaneant pares; non erit Bisextilis, si vel prima divisio, vel secunda det numeros impares. E.g. Annus centesimus habet pro medietate quinquaginta, & sic numerum parem. Quinquaginta subdivisa dat bis viginti quinque numeros pares. Ergo est Bisextilis. Anni nonagesimi noni medietas est 49. cum dimidio; ergo impar numerus, ergo non Bisextilis. Anni nonagesimi octavi medietas est 49. subdivisio 49. est 24. cum dimidio. Ergo numerus impar. Ergo non Bisextilis, & sic de cæteris.

Omnes autem numeri rediguntur sub quatuor generibus; primum genus est *Monadicorum*, & continet numeros ab uno usque ad decem; & hoc est mirabile in hac arte numerandi, quod solis numeris decem exprimamus summas multiplices, ac penè infinitas quantitates. Secundum genus est *Decadicorum*, deducens numeros à decem usque ad centum, Tertium genus est *Centedicorum*, incipiens à centum, producens eos usque ad mille Quartum genus est *Milledicorum*, quod extendit numeros, ac numerationem usque in infinitum. Ita Chassanæus part. 12. confid. 37. & Tholosan. in *Syntaxi d. lib. 15. cap. 3.* subdens, quod his quatuor generibus numerorum utimur ad summandum, ad subtrahendum, ad multiplicandum, & ad partiendum, seu dividendum; quæ sunt quatuor partes artis numericæ, quas omnis computista scire debet, & quas pueri docentur in scholis à magistris, & ego quoque didici, cum essem Septennis.

Omnes autem numeri à primo usque ad decem habent propriam quandam excellentiam, & dignitatem, quæ breviter est hic exponenda, antequam ad materiam Pœnitentiæ accedamus, & de peccatorum numero integrè manifestando disseramus.

Primus numerus, qui *Unus* vocatur, præfulget ob excellentiam *Unitatis*; quæ non solum proficit corporibus, in quibus unitas humorum ha-

Doct. Clericati Tom. 1. Lib. IV.

betur, sed etiam Familiis, Universitatibus, ac Rebus publicis; in quibus viget unitas animorum; ut latè ratiocinatur Cicero lib. 2. *Officior.* At singulariter eminet Numerus *Unus*, quia denotat Dei Altissimi *Unitatem*; irrefragabilem Essentiæ prærogativam, de qua ipse Deus est testatus, *Exod. 20. 3. Non habebis Deos alienos coram me, & Moyses Deuter. 6. 4. Audi Israel, Dominus Deus tuus, Deus unus est.* Et Apostolus Paulus ad *Ephes. 4. 5. Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma, unus Deus, & Pater omnium, qui est super omnes.* De qua Dei unitate plurimas rationes reddit S. Thomas in *Summa contra Gentiles libr. 1. cap. 42.* probans, quod Deus est *Unus*.

Secundus numerus laudabilis, & commendatione dignus reputatur, quia continet paritatem, faciens *duo*; & ita demonstrat excellentiam humanæ societatis, quæ in duobus significatur. Hinc, creato Protoplaste, ait Deus: *Non est bonum hominem esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi, Genes. 2. 18.* & fecit Evam lociam illi. Laudes autem *dualitatis*, idest societatis humanæ, exaltantur ab Ecclesiaste his verbis: *Melius est, duos esse simul, quàm unum; habent enim emolumentum societatis suæ. Si unus ceciderit, ab altero fulciatur, &c. Eccl. 4. 9.* Et confert illud Hebræorum adagium; *Unus Vir, nullus Vir.* Hinc ob commoditatem humanæ Societatis reperta sunt commercia, negotiationes ac contractus inter gentes, ut demonstrat Scaccia *De Commerciis. §. 1. quest. 1. à num. 39.*

Tertii Numeri non unica est laus; sed illa præcipua, quod *Omne trinum est perfectum*, quia ternarius numerus habet principium, medium, & finem, ut demonstrat Aristot. lib. 1. de *Celo cap. 1. text. 2. num. 4.* & ibi P. Maurus in *Comment.* allegans dictum Pythagoræ; *totum, & omnia consistere in tribus.* Quare laudes ternarii Numeri prosequitur Chassanæus in *Catalogo Glor. Mund. part. 12. confid. 17.* dicens, quod ideo tria sunt præcepta juris, Honestè vivere, alterum non lædere; jus suum cuique tribuere. Tres vitæ species: Activa, Contemplativa, ac Media. Tres modi principandi, Monarchicus, Aristocraticus, & Democraticus. Tres Psalmi, & tres Lectiones in tribus nocturnis Horarum Canonicarum. Tres actus Divini cultus, Adoratio, Sacrificium, & Hymni, & alia plura similia; quibus addi potest, quod de Jure debent Matres lactare filios per triennium. l. *Nec filium. C. de Patria potest.* Narbona de *Etate Ann. 3. quest. 2. num. 6.* Sed cæteris superius Numeri Ternarii elogium est, esse indicem Sanctissimæ Trinitatis, & Trium Divinarum Personarum; de quibus David *Psal. 66. 8. Benedicat nos Deus. DEUS noster, benedicat nos Deus.* Cujus altissimi Mysterii veritatem nos docuit Salvator, dum ait Apostolis: *Euntes ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Matth. 28. 19.* Et ejusdem dilectus Discipulus Joannes scribens: *Tres sunt, qui testimonium dant in Cælo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus; & hi Tres unum sunt. 1. Joan. 5. 7.* Sed neque obruendum os Mathematicis circa laudes Ternarii Numeri, dum commendant Triangularem figuram; de qua P. Vitalius in d. *Lexic. Mathematic. Verb. Triangulus*, dicit: *Ea inter omnes figuras Geometricas princeps est; cardo, ac terminus, à quo omnes profluunt, mensurantur, pendunt, & in quem ultimo resolvantur; quod profectur*

N

quitur

quitur Clavius in *Geometria præf. lib. 6. Proposit. 6. & seqq.*

Quaternus numerus defumit gloriam suam ab usu, quem de illo habent Astronomi, ac Geometræ in Quadrangulis, quos adhibent in mensurando toto Cœlo, & figuras ejus; Zodiacum, planetas, ac stellas, ut ostendit idem Lexicon Mathematicum *Verb. Quadrangulus, & Verb. Quadrans*; & eandem auget *Ars Quadrataria*, quæ in constrendis, architectandisque nobilioribus pavimentis incumbit, ea lapidibus quadris sic ordinando, ut præclaram aliquam speciem, non minùs oculis usurpandam, quàm æquo pede terendam astantibus præbeant. Gloriatur itaque hic numerus, quod quatuor sunt elementa, quatuor humores corporis, quatuor anni Tempora, quatuor virtutes Cardinales, quatuor mundi partes, quatuor Novissima, & alii omis, quia nobilissima Mathesis scientia consistit in quatuor disciplinis, quæ per antonomasiam *Quadrivium* appellantur, & sunt Geometria, Arithmetica, Musica, atque Astronomia; ut disserunt Auctores, quorum dicta referuntur in prælaudato *Chronico Mathematico. Verb. Quadrivium.*

Quinto numero non defunt encomia; inter quæ illud, quod die quinto *Creavit Deus Cere grandia, & omnem animam viventem, atque motabilem, quam produxerant aqua in species suas, & omne volatile secundum genus suum. Genes. 1. 21.* Et dicuntur *Cere grandia*, quia cùm super aquas dorsum effecerunt, ingentis Insulæ speciem exhibent ex S. Balilio, & Theodoro, quos citat Cornelius à Lapide *ibid.* Plura, eaque mirabilia de Cetibus, aliisque magnis piscibus refert Schottus in *Physica Curiosa lib. 10. cap. 10.* & illud potissimum, quod ex Cetorum offibus integræ domus eriguntur ad habitandum, Sed magna est laus Quinarij numeri, quod homines portent eum in manibus, in quibus à Deo constituti sunt quinque digiti ad operandum, & innunt quinque principales virtutes. Nam primus digitus, qui grossior est, & *Pollex* vocatur, eò quod inter ceteros virtute plus polleat, significat iustitiam, quæ inter alias virtutes morales plus pollet ex *Arist. 2. Ethic.* Secundus digitus, qui dicitur *Index*, quia per ipsum res indicamus, pertinet ad prudentiam. Tertius, qui est *Medius*, denotat Temperantiam. Quartus vocatus *Annularis*, quia in eo deferimus annulum, innunt fortitudinem. Et Quintus, qui appellatur *Auricularis*, eò quod cum eo scalpimus aures, importat obedientiam. Ita Joan. à S. Geminiano de *Res. Similitud. lib. 6. cap. 48.*

Senarium numerum exaltat Glossa in *Præmio lib. 6. Decretalium in Verb. Perfectus*, ubi ait, numerum *Sextum* esse perfectum, ut 35. *quest. 4. cap. Unic.* sex enim ætatibus mundi generatio, & hominis status finitur, ut ibi, Prima enim ætas in homine est infantia, quæ durat usque ad septimum annum. Secunda, Pueritia usque ad XII, vel XIV, annos. Tertia, Adolescentia usque ad XXV. Quarta Juventus, vel virilis ætas usque ad L. Quinta Senectus usque ad LXX. Sexta ab inde, & dicitur Senium aliarum ætatum terminus. *C. de Sacrosanct. Eccles. l. Ut inter divinum.* Sic sex sunt generationes mundi; quarum prima ab Adam usque ad Noë. Secunda usque ad Abraham. Tertia usque ad David. Quarta usque ad transmigrationem Babylonis. Quinta usque ad adventum Christi. Sexta usque ad finem sæculi. Hucusque Glossa supra-

dicta, quæ prosequitur laudare Numerum Senarium; subdens, quod ipse solus est numerus perfectus; nam sex numeri faciunt sex. Ter duo faciunt sex. Bis tria faciunt sex, & sic constat in omnibus suis partibus eum continere perfectionem.

Septenarius Numerus, & ipse profiteretur esse perfectus, ut ait Glossa in *Summ. de Pœnitent. dist. 1. in fin.* Ideo Gratianus divisit tractatum de Pœnitentia in septem distinctiones. Septem sunt Horæ Canonice *cap. Presbyter. 91. dist.* Septem Dona Spiritus Sancti. Septem petitiones Orationis Dominicalis. Septem Psalmi Pœnitentiales. Septem Diaconi electi ab Apostolis. Septem dies hebdomadæ. Septem Planetæ; & Septentriones duæ, id est Ursa major, & Ursa minor, utraque constans stellis septem propè polum Mundi Arcticum. Vitalius in *d. Chronici Mathematici. Verb. Septentriones*, Hunc Numerum commendat etiam Medici observantes, quod partus Septimestres, id est pueri, qui septimo mense nascuntur, vitam habent. Narbona de *Ætate Anno prim. quest. 6. num. 30.* notans ibi, quod Isaac fuit primus, qui egressus est de utero Saræ mense septimo.

Octavus Numerus reperit in sacris paginis suas laudes, nam in Arca Noë octo Animæ salva factæ sunt à Diluvio. *1. Petr. 3. 10.* Christus Circumcissus est octava die. Octo dies duravit Templi Salomonici dedicatio, & in Ecclesia festivitates Solemniores celebrantur cum Octava. Occasione autem Octavarum lectorem non lateat, quod Octavæ, quæ in Officio Divino celebrantur per annum, sunt in quadruplici gradu. Octavæ primi gradus sunt illæ Paschalis Resurrectionis Domini, ac Pentecostes, & in his non fit de aliquo Sancto neque Titulari, neque Patrono, neque de Dedicatione Ecclesiæ. Octava secundi gradus est illa Epiphaniæ, in qua fit tantum de Patrono, vel Titulari, & de Dedicatione Ecclesiæ, præterquam in die Octava ipsius Epiphaniæ. Octava tertii gradus est illa Corporis, & hæc admittit tantum festa duplicia occurrentia, non autem translata, nisi essent altioris ordinis; & ideò semiduplicia transferuntur. Octavæ quarti gradus sunt illæ Natalis Domini, Ascensionis, & aliorum Sanctorum eas habentium, & hæc admittunt non solum festa duplicia, sed etiam semiduplicia, cadentia infra octavam; nec non duplicia translata, non autem translata semiduplicia. Ideò festum S. Leonis Papæ, die 28. Junii, si cadat in Dominica, transfertur post octavam Apostolorum. Verum tamen est, quod si Festum semiduplex veniat in Dominica infra octavam, vel in die Ascensionis Domini, & dies sequens non sit impedita, nisi ob officium octavæ, fit de ipso Sancto in dicta die sequenti cum commemoratione de Octava. Ita Gavantus in *Rubric. Breviar. sect. 3. cap. 8. num. 2. & 3.*

Nonus Numerus contentus est duabus prærogativis. Una, quod in eo sit collocatum primum Mobile; scilicet Nona Sphæra immediate existens supra Firmamentum, quæ ab ortu ad occasum suo concitatissimo motu rapit Sphæras inferiores, ut ex observatione Hipparci, ac Tholomæi notat Passeronius in *Sphæra artificiali, ac naturali lib. 2. cap. 1.* Altera prærogativa Noni Numeri est, quod ipse deservit ad parturiendos humanos fœtus in hanc lucem, dum Mulieres ex regula ordinaria parturiunt filios mense Nono; quapropter tam Medici, quàm Juris professores affirmant partu,

partus Novimeſtres eſſe inter cæteros magis naturales, vitales, legitimos, atque perfectos, ut ſcribit Narbona de *Etate d. Anno primo quaſt. 6. num. 56.* quamvis num. 59. nonnullos allegat contententes, quod decimeſtres nati ſint perfectiores.

Decimus tandem Numerus in ſe, ac ex ſe non videtur aliam laudem mereri, quàm humilitatis, eſt enim 0; ſivè, ut vulgò dicitur Zero, qui per ſe ipſum nihil valet; at per additionem uniuſcuſque alterius numeri ſuperat cæteros in ſumma, & denotat decades aut minores, aut majores juxta numerum additum, à quo decadis nomen recipit, nempe addito 1. facit decem. Addito 2. viginti, & ſic de cæteris uſque ad 99.

Igitur, quia 0 per additionem 1. facit decem; gloriatur hic numerus in ſpiritualibus, quia decem ſunt præcepta Decalogi; in humanis autem, nam ab eodem numero Dignitates nomen hauriunt, nempe Decani, ac Decuriones; illi ſunt, qui inter Canonicos principatum tenent, prout in Luſitania, Hiſpania, ac Gallia, ubi in Cathedralibus Decanatus eſt prima Dignitas poſt Pontificalem. Barboſa de *Canonic. cap. 6. num. 3.* Iſti ſunt, qui olim inter milites præerant decem Viris, Tholoſan. in *Syntagm. Jur. part. 2. lib. 15. cap. 21. num. 13.* Lexicon Mathematicum Verb. *Decani, ac Verb. Decuriones*, ſubdens, quod tales etiam dicuntur ab Aſtronomis Planetæ, ſingulis decem partibus Signorum præſidentes.

Et quoniam diximus Denarium Numerum componi per additionem primi numeri ipſi 0, ſeu Zero; ne tædeat ſtudioſum, ut hanc diſgreſſionem numerariam claudat Numerus Aureus, qui reperitur per additionem primi numeri numeris currentis anni. Aureus Numerus, de quo in Rubricis Breviarii, ita dicitur, quia Athenis numerus occurrens in quolibet anno Aureis litteris ſcribebatur; & circulum lunare XIX. annorum ſignificat, & inſervit ad inveniendam Epactam anni currentis. Magrius in *Hierolexic. Verb. Aureus numerus*. Ad ſciendum autem quolibet anno Aureum Numerum, fit additio unius numeri ad Annos Chriſti currentes; & hi omnes dividuntur per 19. & id, quod indiviſibile remanet, eſt Numerus Aureus. Sit exemplum hoc anno 1701. ſcribatur 1702. Hæc ſumma diviſa per 19. remanet indiviſibile 11. Ergo Numerus Aureus hujus anni 1701. eſt numerus 11.; Si verò peracta diviſione, nil reſidui remanet, tunc in illo anno Aureus Numerus erit 19. Cur autem addenda ſit Unitas ad numerum annorum currentium; ratio eſt, quia in Anno Nativitatis Chriſti Aureus Numerus erat 1. Magrius ubi ſupra.

His ita conſtitutis ad Numerorum materiæ ornamentum, ad integritatem Confeſſionis tranſeamus, quæ numericam manifeſtationem omnium peccatorum requirit, ut docent omnes Theologi, ac Moraliftæ, & habetur expreſſum in Concilio Tridentino ſeſſ. 14. de Pœnitent. cap. 5. in illis verbis: *Conſtat enim Sacerdotes judicium hoc incognita cauſa exercere non potuiſſe, neque æquitatem illos in pœnis injugendis ſervare potuiſſe; ſi in genere duntaxat, & non potiùs in ſpecie, ac ſigillatim ſua ipſi peccata declaraffent.* Porro quāto certius eſt, quod oportet manifeſtare in confeſſione numerum peccatorum, eò difficilius videtur determinare ipſum numerum in pœnitentibus, qui per multos annos alieni ſteterunt ab hoc Sacramento, & in cœno plurimarum iniquitatum, ac turpitudinum ſoliti fuerunt, tanquam fueſ in luto, ſe fre-

Doſt. Clericati Tom. I, Liber IV.

quenter involvere. Ideò ad facilitorem intelligentiam hujus conditionis de numero explicando, omnes caſus ad tria genera ſunt reducendi; videlicet ad intentionem habitam ante peccatum; ad actionem habitam in peccato, & ad expreſſionem poſt peccatum.

Primum genus comprehendit intentionem peccandi, quam quis habuit, antequam actualiter deveniret ad peccatum; undè dubitant Doctores, & diſputant, quando ex hac intentione, & propoſito peccandi multiplicetur numerus peccatorum explicandus in confeſſione. Sit exemplum. Titius odio habet Cajum, & determinat in corde ſuo illum ſerire, & vindictam in eum exercere, Antequam ad actum percuſſionis deveniat, refleſcit pluries ad hanc ſuam determinationem; & ipſam ratificat. Quaritur, an tot peccata numero diſtincta committat, quot ſunt reflexiones ad prædictam determinationem, itaut teneatur eundem numerum in confeſſione explicare? Simili modo Cajus concupiſcit alienam mulierem, decernit rem carnalem cum ea habere, refleſcit ad inveniendā media, quibus poſſit hoc carnale deſiderium adimplere. Pluries in animo ſuo repetit hanc voluntatem, hoc ſtudium, hanc intentionem. Quaritur, an multiplicet peccata numero diſtincta; itaut numericè, dum conſitetur, ea ſit obligatus manifeſtare? Pariter Mevius reſolvit furari bovem vicino ſuo, & in hac voluntate furandi perſeverat pluribus diebus, donec habeat opportunitatem ſurripiendi bovem, quem tandem ſurripuit; quot peccata commiſit, ex continuatione illius voluntatis, numero diſtincta? In his, ac conſimilibus caſibus diſcordes ſunt Moraliftæ, alii enim volunt, unum tantum numero eſſe peccatum, itaut ſatis ſit conſitenti dicere, deſideravi; ac decrevi vindictam facere; mulierem alienam habere; bovem ſurripere. Alii verò diſtinguunt, vel dicta prava voluntas peccandi nunquam fuit intermiſſa, aut interrupta; & tunc peccatum unum numero cenſetur; & ſatis eſt genericè de prædicta voluntate ſe accuſare. Vel intermiſſa, ac interrupta fuit, vel per applicationem ſeriam ad alia negotia, vel per deſertationem, & retractionem illius mali deſiderii vindictæ, adulterii, futuri, & ſimilium; ſed deinde fuit reſumpta ac volita; in hoc caſu tot erunt peccata numero diſtincta, quot vicibus renovata fuit voluntas peccandi, & hic numerus eſt neceſſariò explicandus in Confeſſione. Ita Suarez de Pœnitent. diſp. 22. ſect. 5. Gobatus in Theolog. Experim. tract. 6. caſu XVI. à num. 397. & ſeqq. uſque ad num. 411. Tamburin. de Exped. Conf. libr. 2. cap. 1. §. 8. & Eminent. Cardin. de Lugo eod. tract. de Pœnitent. diſp. 16. ſect. 14. §. 3. per totum; ubi bene advertit, quod niſi magna fuerit interruptio voluntatis circa prædicta deſideria peccandi, abſque ſcrupulo reputari poteſt unum numero peccatum; & ſatis eſt, quod pœnitens ſe accuſet, quanto tempore duravit in illo propoſito peccandi; & idem ſufficit explicare, quando etiam interfuiſſent plures interruptiones; quarum numerum pœnitens colligere non poſſet; tunc enim ſatis eſt expremere tempus, quo continuatum eſt in illo propoſito peccandi.

Secundum genus continet, quomodo multiplicentur numero peccata in ipſa actione peccandi, quando actio ipſa peccaminola eſt multiplex, extensionem habens in modo, & in tempore peccandi? In

N 2

hoc

hoc genere multa multa dicunt, sed resolutio omnium casuum reducitur ad hanc Regulam, 13 videlicet: Quando actiones peccaminosæ physice plures sunt, totales, ac completæ; nec earum una ex se ordinatur ad aliam; tunc tot sunt peccata numero distincta, quot sunt ipsæ actiones. Aded ut intentio exercendi eas omnes actiones intra certum tempus non sufficiat ad efficiendum, ut prædictæ plures actiones sint moraliter una. E contra, ubi actiones plures peccaminosæ pendent una ab altera; neque dicuntur completæ, aut quid perfectum, nisi in earum ultinia; in tali casu censentur moraliter una; & unum tantum numero peccatum constituunt; de quibus unico, ut ita dicam, verbo sufficit in Confessione se accusare. Regulam hanc exemplis declaro. Mevius ivit dormitum cum meretrice, animo in illa nocte eam carnaliter cognoscendi quanto magis potuerit. Bis copulam habuit cum illa ante somnum. Iterum bis, postquam dormivit. Hic commisit quatuor numero peccata, quia una quæque copula fuit in se completa actio, independens ab aliis. Diana Coordinatus tom. 1. tract. 7. resol. 165. §. 16. in veteri part. 3. tract. 4. resol. 67. ubi quod non sufficit, si Mevius in Confessione dicat, tota nocte fui in lecto cum meretrice; feci, quod potui cum illa. Tamburin. d. lib. 2. cap. 1. §. 8. num. 56. Idem docet Gobatus d. tract. 6. à num. 393. & seqq. Eminentiss. Card. de Lugo d. disp. 16. num. 557. Qui omnes advertunt, verba, oscula, tactus impudici ea nocte habiti à Mevio cum eadem Meretrice tam ante, quam post copulas, non esse peccata numero distincta, neque singillatim manifestanda; quia sunt vel initium, vel complementum illarum turpitudinum; & sic quid moraliter unum cum illis, ut tenet etiam Navarrus in Manual. cap. 6. num. 17. Præcedenti Casui conveniunt hi, quos recenset idem Gobatus d. tract. 6. num. 404. his verbis: Qui tres homines unum post alterum vulnerat, aut tres fœminas, unam post alteram turpiter cognoscit, aut duobus furatur uni post alterum, admittit plura numero distincta peccata secundum probabiliorum opinionem Lagonis, & aliorum contra Zanardum. Igitur de iisdem peccatis est numerica manifestatio facienda.

At è contra qui pluribus juramenti continuis confirmat rem falsam; vel in eadem iracundia 14 pluries blasphemat; vel quis incipit detrahare Petro, & continuato sermone, occasione novæ interrogationis, rursus detrahit eidem in alia materia, vel Sacerdos præbet centum hominibus sub una Communionem Sacram Hostiam existens in peccato mortali; aut Cajus octo, vel decem verbis contumeliosis uno impetu prolatis virum bonum inurit; vel eum pugno afficit, animo abstinendi ab ulteriori percussione, sed quia percussus ostendit adhuc contemptum, ipsum reiterato bis, ter, quater pugnis percussit; sive Titius ingressus domum nocte, eam totam expilat, auferendo ex ea primum pannos lineos, deinde stanna, subindè res argentæ: Hi omnes unum tantum numero peccatum committunt; quia unaquæque ex prædictis actionibus non est completa in primo actu peccaminoso, sed cum actus sequentes producantur immediate à primis, censentur moraliter actus unus, & sic unum numero peccatum. Gobatus d. tract. 6. à n. 403. & seqq. & Eminentiss. Cardin. de Lugo d. disp. 16. à n. 559. & sequentibus; qui cum Diana part. 5. tract. 7. resol. 7. n. 4. reposita in Coordina-

to tom. 4. tract. 6. resol. 126. & cum Tamburino de Exped. Confess. d. lib. 2. cap. 1. num. 55. concedunt, unum numero peccatum tantummodò committere Confessarium lethalibus onustum, plurium pœnitentium Confessiones excipientem sine interruptione; reputantes actionem illam audiendi Confessiones esse moraliter unam; quæ tamen opinio mihi non placet; quia tot Sacramenta 15 facit Confessarius, quot pœnitentes audit, & absoluit; idcirco cum indignè administret Sacramentum, tot ei irrogat injurias, quot vicibus illud complet; & per consequens tot peccata numero distincta committit, quot pœnitentes absolvit; & hunc numerum tenetur ipse in propria Confessione explicare; ut bene notat Bonacina tom. 1. disp. 5. quest. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. num. 7.

Tertium genus concernit expressionem numericam faciendam à pœnitentibus in Confessione de suis peccatis; & an sufficiat, exprimere eorum numerum incertum cum clausula plus, minusve; seu cum dictione Circiter? Circa quam methodum confitendi observanda sunt tres conclusiones sequentes. 16

Prima est: quando Pœnitens in suæ discussione conscientie reperit certum, ad determinatum numerum peccatorum, quæ commisit, tenetur manifestare illam certam numericam quantitatem; & abstinere ab eis particulis, plus, minusve, aut Circiter; siquidem cum sint disjunctivæ, faciunt incertitudinem, & reddunt sensum dubium; idedque certus de commisso majore numero mortalium, illum confitetur minorem cum particula Circiter, & fit reus culpæ gravis, ut disserit Gobatus d. tract. 6. n. 417. & 418. & Emin. Card. de Lugo d. disp. 16. n. 79.

Secunda Conclusio. Qui facto examine conscientie non potest specificum numerum peccatorum agnoscere, & illum confitetur sub incertitudine cum clausulis plus, minusve, aut Circiter; si postea reperiat verum numerum excedere nimis quantitatem jam expressam, puta vel in medietate, vel in tertia, aut in quarta parte; ut si dixisset, fecisse pollutiones 40. circiter; deinde cognoscat, eas fuisse 60, vel 54. vel 50. tenetur redire ad Confessarium, eumque de incertitudine jam dicta, & de excessu jam reperto certum facere, Filliucius tom. 1. tract. 7. cap. 4. n. 82. Reginald. lib. 6. n. 206. Sylvest. Verb. Confess. 1. n. 12. Emin. Card. Toletus lib. 3. cap. 7. n. 2. Tambur. de Exped. Confess. lib. 2. c. 1. §. 4. n. 22. & 23. & Gobatus num. 422. eod. tract. 6.

Tertia Conclusio. Si confessus est pœnitens (præmissis debito examine, & non reperto certo specifico numero peccatorum) numerum incertum cum particulis plus, minusve, aut Circiter; si deinde reperiat veritatem numeri parum excedentis, non tenetur amplius adire Confessarium pro manifestatione illius excessus. Quantum autem esse debeat excessus, ut dicatur parvus, & deobliget ad repetendam Confessionem? communis est opinio Moralistarum, ut relinquatur arbitrio boni viri, regulando à longitudine temporis non factæ Confessionis; & à multitudine culparum cum dictione Circiter manifestatarum. Siquidem, ubi quis à multo tempore non fuit confessus, ei indulgeri possunt duo, vel tria peccata ob clausulam Circiter, plus, minusve; si verus numerus non excedat duodecim, & ad summum viginti. At si à modico tempore non sit confessus, puta ab octiduo, vel à mense, minus est indulgendum, quia præsumitur posse reperire verum numerum, si se diligenter examinet; quem si non reperiat, videtur non bene

benefexaminaſſe. Eodem modo, ſi quis magnam ſarcinam culpæ ad pedes Confefſarii deponat, e. g. Octoginta, nonaginta, vel centum ejusdem ſpeciei, cum clauſula *plus, vel minus*, aut *Circiter*, deinde comperiat, eas crefcere quinquies, vel decies tantum; tunc non eſt obligatus illud argumentum numeri conſiteri, ut docet Navarrus in cap. *Conſideret. num. 42. de Poenitent. diſt. 5.* Diana Coordinatus tom. 1. tract. 3. reſol. 189. Tamburinus d. lib. 2. cap. 1. §. 4. num. 23. & Gobatus a num. 421. & ſeqq. firmantes, quod illa verba *Circiter, plus minusve* intelligenda ſunt humano, & morali modo loquendi; quo attento parum augent, aut diminuant, & illud parum conſideratur reſpectu magnitudinis, vel paritatis veri numeri. Eminentis. Cardin. de Lugo. d. diſp. 16. num. 97.

Corollarii loco pro Confefſionibus peccatorum habitualium, qui accedunt ad pedes Sacerdotis, notandum circa numericam manifeſtationem culpæ; quod 1. Meretrices ſatis exprimunt, ſi dicant tempus ſui mali ſtatus, ſpecies principales ſuarum turpitudinum, quas memoria retinet, qualitatem perſonarum, quibus copiam ſui corporis fecerunt, an præter ſolutos, fuerint conjugati, vel voto caſtitaſis obſtricti; & ſaltem in conſuſo quoties vel in die, vel in hebdomada ſolita fuerint peccare. 2. Fures Uſurarii, & alii prædones ſatis exprimunt, ſi dicunt frequentiam furtoꝝ, vel injuſti lucri; quantitatem eorundem; ac tempus, quo talem artem exercuerunt. 3. Qui concupiſcunt quacunque ſeminas obvias habent, & qui loquuntur frequenter de rebus turpibus, cum non poſſint colligere numerum ſpecificum harum culpæ, ſatis eſt, ſi exponant conſuetudinem, tempus, & ſpecies principales circa perſonas, quas concupiverunt. 4. Qui Concubinam tenuit domi per plures annos, non eſt opus, ut narret quot vicibus cum ea copulam habuerit; ſed ſatis eſt, ſi ſe accuſet, eam tanquam uxorem tenuiſſe, ut frequentiam carnalis copulæ manifeſtet, ut ſi ſemel in die in hebdomada, vel aliter ſolitus fuerit eam carnaliter cognoscere. Et hi omnes conſentur ſufficienter indicare numerum ſuorum peccatorum, adeo ut quamvis poſtea in eorum memoriam veniat major dicti numeri certitudo, non teneantur novam homologeſim facere; ut paſſim tradunt DD. quos allegat, & ſequitur Tamburinus d. lib. 2. cap. 1. §. 7. per totum; Gobatus d. tract. 6. num. 399. & num. 400. Eminentis. Cardin. de Lugo d. diſp. 16. num. 574. cum ſeqq. Quibus addo Collegium Salmanticenſe in *Curſu Theol. Mor. tom. 1. tract. 6. cap. 8. num. 3.*

18 Ultimo circa peccata dubia non eſt ignorandum, quod quando quis dubitat, an commiſerit peccatum mortale, nec ne? vel an fuerit mortale, vel veniale? vel an fuerit aliàs conſeſſus, vel non? Et habet rationes dubitandi pro utraque parte; et ſi plures DD. dicant, non teneri ad Confefſionem illius dubii peccati; ſecurior, ac probabilior opinio eſt, ut omnino conſiteatur, quia negotium æternæ ſalutis non eſt in dubio relinquendum. Eminentis. Cardin. de Lauræa de Poenit. Sacram. diſp. 12. art. 4. per tot. & notant DD. citati per Tamburinum d. lib. 2. cap. 1. §. 3. num. 15. præcipuè, ſi poenitens ſic dubitans eſſet in articulo mortis. Bonacina d. tom. 1. de Poenit. Sacram. diſp. 5. qu. 5. ſect. 2. punct. 2. §. 3. difficult. 4. Suarez. tom. 4. de Poenit. diſp. 22. ſect. 9. Sanchez. in Decal. lib. 1. cap. 10. num. 66. & 67. Diana Coordinatus tom. 1. tract. 3. reſol. 131.

reſol. 132. reſol. 133. & reſol. 134. Noviffimè ac copioſiffimè Cardenas in *Criſi Theologica tract. 6. diſp. 46. per totam*; in qua impugnatur Caramuelem contrarium ſuadentem, & ejus argumenta in Criſi poſita examinat, ac reprobat a num. 18. uſque ad num. 203. & ſubinde a num. 206. & ſeqq. refert DD. ac rationes, quibus concludit; non poſſe negari obligationem conſitendi peccata mortalia dubia; quam conſuſionem pluribus corroborat uſque ad num. 303. & eandem tenet P. Thyſus Gonzalez Præpoſitus Generalis Societatis JESU in ſuo erudiſſimo Tractatu *Fundamentum Theolog. Moral. ſeu De Recto Uſu opinionum Probabilium Diſſert. 11. c. 2.* & ante eum Collegium Salmanticenſe. De Sacramentis in genere tract. 6. cap. 8. punct. 3. per totum.

DECISIO XXV.

ARGUMENTUM.

Circumſtantiarum peccati definitione, ac multiplici diſiſione propoſita, firmatur Regula inconcuſſa, quod circumſtantiæ mutantes ſpeciem ſunt de neceſſitate conſitendæ. Deinde examinantur celebres, ac famoſa Quæſtio, Utrum Circumſtantiæ notabiliter aggravantes ſint de neceſſitate in Confefſione aperiendæ. Utriuſque opinionis, affirmativæ ac negativæ, argumenta proponuntur, & enervantur. Tandem in quinque Notandis colliguntur quinque genera Circumſtantiarum aggravantium, quarum prima quatuor ſunt de neceſſitate manifeſtanda, non autem quintum, prout in exemplis ibidem clarè, ac doctè allegatis.

SUMMARIUM.

- 1 Circumſtantia quid ſit?
- 2 Circumſtantiarum multiplex diſiſio.
- 3 Circumſtantiæ mutantes ſpeciem quæ ſint?
- 4 Circumſtantiæ aggravantes tantum quæ?
- 5 Circumſtantiæ aliæ aggravant in infinitum, aliæ non. Exempla earundem.
- 6 Circumſtantiæ mutantes ſpeciem in Confefſione manifeſtandæ; ac illæ, quæ aggravant in infinitum.
- 7 Circumſtantiæ notabiliter aggravantes, an ſint conſitendæ? Rationes pro affirmativa num. 8. Pro negativa num. 9. Confutatio argumentorum opinionis affirmativæ num. 10.
- 11 Inceſtus in primo gradu eſt ſpecificè conſitendus, & cur?
- 12 Carnes comedere in die jejunii eſt duplex numero peccatum.
- 13 Circumſtantiarum aggravantium non conſitendarum fundamenta eversa, ac reſoluta.
- 14 Circumſtantiæ minuentes ſunt ſatendæ. Exempla.
- 15 S. Thomas circa Circumſtantiæ aggravantes conſitendas declarat.
- 16 Opiniones contrariæ de Circumſtantiis aggravantibus conſitendis ad concordiam reductæ.
- 17 Circumſtantiæ aggravantes eſſe ſatendas opinio tutior.
- 18 Opinionem tutiorem poſſe relinqui in Sacramentis, eſt propoſitio damnata ab Innocentio XI.